

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturttā palāta)

2015. gada 19. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Dabaszāzes iekšējais tirgus — Direktīva 2003/55/EK — 25. pants — Direktīva 2009/73/EK — 41. un 54. pants — Piemērošana laikā — Regula (EK) Nr. 1775/2005 — 5. pants — Jaudas piešķiršanas mehānismi un pārslodzes novēršanas procedūras — Regulatīvās iestādes lēmums — Tiesības celt prasību — Sabiedrības, kurai ir dabaszāzes pārvades atļauja, celta prasība — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 47. pants — Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret regulatīvās iestādes lēmumu

Lietā C-510/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Kúria* (Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 2. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 25. septembrī, tiesvedībā

E.ON Földgáz Trade Zrt

pret

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal .

TIESA (ceturttā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Polijas valdības vārdā — *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā — *A. Tokár* un *K. Herrmann*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2014. gada 23. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda — ungāru.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā jāinterpretē Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvas 2003/55/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 98/30/EK atcelšanu (OV L 176, 57. lpp.; turpmāk tekstā – “Otrā direktīva”) 25. pants, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvas 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55 atcelšanu (OV L 211, 94. lpp.; turpmāk tekstā – “Trešā direktīva”) 41. un 54. pants.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *E.ON Földgáz Trade Zrt.* (turpmāk tekstā – “*E.ON Földgáz*”) un *Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal* (Ungārijas enerģētikas un komunālo pakalpojumu nozares regulatīvā iestāde, turpmāk tekstā – “regulatīvā iestāde”) par grozījumiem, ko regulatīvā iestāde veikusi dabasgāzes tīkla kodeksa (turpmāk tekstā – “tīkla kodekss”) normās attiecībā uz ilgtermiņa jaudas piešķiršanu un pārslodzes novēršanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Otrā direktīva

- 3 Otrās direktīvas 25. panta “Pārvaldes [regulatīvās] iestādes” 5., 6. un 11. punktā ir paredzēts:

“5. Visas personas, kam ir sūdzības par pārvades, [sašķidrinātas dabasgāzes] vai sadales sistēmas [tīkla] operatoru sakarā ar 1., 2. un 4. punktā un 19. pantā minētajiem jautājumiem, var iesniegt sūdzību pārvaldes [regulatīvajai] iestādei, kas – rīkojoties kā strīdu izšķiršanas iestāde – pasludina lēmumu divu mēnešu laikā pēc sūdzības saņemšanas. Šo laikposmu var pagarināt par diviem mēnešiem, ja pārvaldes [regulatīvās] iestādes ievāc papildu informāciju. Šo laikposmu var pagarināt ar sūdzības iesniedzēja piekrišanu. Šim lēmumam ir saistošs raksturs, ja vien to neatceļ un kamēr to neatceļ apelācijas [prasības] ceļā.

6. Visas puses, kas ir iesaistītas [skartas] un kam ir tiesības iesniegt sūdzību par lēmumu saistībā ar metodiku saskaņā ar 2., 3. vai 4. punktu, vai, ja pārvaldes [regulatīvajai] iestādei ir pienākums apspriesties par ierosināto metodiku, var vēlākais divos mēnešos vai īsākā laikā, ko paredz dalībvalstis, pēc lēmuma vai lēmuma priekšlikuma publicēšanas iesniegt sūdzību tā pārskatīšanas nolūkā. Šādai sūdzībai nav atliekoša efekta.

[..]

11. Sūdzības, kas minētas 5. un 6. punktā, neskar apelācijas [prasības celšanas] tiesību izmantošanu saskaņā ar Kopienas un attiecīgo valstu tiesību aktiem.”

Trešā direktīva

- 4 Trešās direktīvas 41. pantā būtībā ir pārņemts Otrās direktīvas 25. panta saturs. Šī 41. panta 11., 12. un 15. punkta formulējums ir analogs minētā 25. panta 5., 6. un 11. punkta tekstam. Trešās direktīvas 41. pantā ir ietverts 17. punkts, kam Otrās direktīvas 25. pantā nebija atbilstmes un kurā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina piemērotus valsts līmeņa mehānismus, lai puse, kuru skar regulatīvās iestādes lēmums, varētu šo lēmumu pārsūdzēt no iesaistītajām pusēm un no valdībām neatkarīgā struktūrā.”

- 5 Trešās direktīvas 54. pantā “Transponēšana” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2011. gada 3. martam izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis piemēro minētos noteikumus no 2011. gada 3. marta, izņemot 11. pantu, ko piemēro no 2013. gada 3. marta.

[..]”

Regula (EK) Nr. 1775/2005

- 6 Pamatlietas faktisko apstākļu rašanās brīdī Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 28. septembra Regula (EK) Nr. 1775/2005 par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem (OV L 289, 1. lpp.) bija spēkā. Šī regula tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regulu (EK) Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas Nr. 1775/2005 atcelšanu (OV L 211, 36. lpp., un labojumi – OV 2009, L 229, 29. lpp., kā arī OV 2009, L 309, 87. lpp.), kas piemērojama no 2011. gada 3. marta.

- 7 Regulas Nr. 1775/2005 preambulas 17. un 23. apsvērumā ir paredzēts:

“(17) Valstu pārvaldes [regulatīvajām] iestādēm būtu jānodrošina šajā regulā ietverto noteikumu un saskaņā ar tiem pieņemto pamatnostādņu ievērošana.

[..]

(23) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi – proti, izstrādāt taisnīgus noteikumus par piekļuves nosacījumiem dabasgāzes pārvades sistēmām, – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka minētās rīcības mēroga un iedarbības dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.”

- 8 Šīs regulas 1. panta “Priekšmets un darbības joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šīs regulas mērķis ir paredzēt nediskriminatīvus noteikumus par dabasgāzes pārvades sistēmu [tīklu] piekļuves nosacījumiem, ņemot vērā attiecīgo valstu un reģionu tirgus īpatnības, lai nodrošinātu pareizu iekšējā gāzes tirgus darbību.

Šis mērķis ietver saskaņotu principu noteikšanu tarifiem vai to metodoloģiju noteikšanu, ko izmanto, lai šos tarifus aprēķinātu, trešo personu piekļuves pakalpojumu izstrādi, saskaņotus jaudu atvēršanas un pārslodzību novēršanas principus, pārskatāmības prasību noteikšanu, līdzsvarotības noteikumus un nelīdzsvarotības maksājumus, un atvieglotu jaudas tiesību tirdzniecību.”

- 9 Saskaņā ar minētās regulas 2. panta 1. punkta 11) apakšpunktu:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

11) “tīkla lietotājs” ir pārvades sistēmas [tīkla] operatora klienti vai potenciāli klienti un paši pārvades sistēmas [tīkla] operatori tiktāl, ciktāl viņiem jāveic ar pārvadi saistītas darbības.”

10 Šīs pašas regulas 5. pantā “Jaudas atvēršanas mehānismu principi un pārslodzes novēršanas procedūras” ir paredzēts:

“1. Maksimāli iespējamo jaudu visos būtiskos 6. panta 3. punktā minētajos punktos dara pieejamu tirgus dalībniekiem, ņemot vērā sistēmas viengabalainību un tīkla efektīvu darbību.

2. Pārvades sistēmas [tīkla] operatori īsteno un publicē nediskriminatīvus un pārskatāmus jaudas piešķiršanas mehānismus, kas:

- a) dod pareizus ekonomiskus signālus efektīvam un maksimālam tehnisko jaudu izmantojumam un veicina investīcijas jaunās infrastruktūrās;
- b) ir saderīgas ar tādiem tirgus mehānismiem kā tūlītējas piegādes tirgi un tirdzniecība no centralizētām noliktavām, un reizē ir elastīgas un spējīgas piemēroties mainīgiem tirgus apstākļiem;
- c) ir saderīgas ar dalībvalstu tīkla piekļuves sistēmām.

3. Ja pārvades sistēmu [tīklu] operatori noslēdz jaunus transportēšanas līgumus vai no jauna vienojas par spēkā esošiem transportēšanas līgumiem, šajos līgumos ievēro šādus principus:

- a) līgumpārslodzes gadījumā pārvades sistēmas [tīkla] operators piedāvā neizmantoto jaudu primārajā tirgū vismaz nākamajai dienai, šo jaudu darot atslēdzami pieejamu;
- b) tīkla lietotājiem, kas vēlas no jauna pārdot vai apakšņomāt savu neizmantoto līgumā paredzēto jaudu sekundārajā tirgū, ir tiesības to darīt. Dalībvalstis var prasīt paziņojumu vai informāciju par pārvades sistēmu [tīklu] operatoriem no tīkla lietotājiem.

4. Ja jauda, par ko ir noslēgti spēkā esoši transportēšanas līgumi, paliek neizmantota un notiek līgumpārslodze, pārvades sistēmu [tīklu] operatori piemēro 3. punktu, ja vien tādējādi nepārkāpj spēkā esošos transportēšanas līgumus. Ja pārvades sistēmu [tīklu] operatori tādējādi pārkāpj spēkā esošos transportēšanas līgumus, tie, apspriedušies ar kompetentām iestādēm un saskaņā ar 3. punktu, iesniedz tīkla lietotājam lūgumu neizmantoto jaudu izmantot sekundārajā tirgū.

5. Ja pastāv fiziska pārslodze, pārvades sistēmas [tīkla] operatori vai attiecīgā gadījumā pārvaldes [regulatīvās] iestādes piemēro nediskriminatīvus, pārskatāmus jaudas piešķiršanas mehānismus.”

11 Regulas Nr. 1775/2005 9. panta “Pamatnostādnes” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Vajadzības gadījumā pamatnostādnes, kas paredz minimālo saskaņošanas pakāpi, kura vajadzīga, lai sasniegtu šīs regulas mērķi, izklāsta:

[..]

- b) sīki – saskaņā ar 5. pantu – principus, kas ir pamatā jaudu atvēršanas mehānismiem un – līgumā paredzētas pārslodzes gadījumā – pārslodzes novēršanas procedūru piemērojumam;

[..]

2. Pamatnostādnes 1. punktā uzskaitītajos jautājumos ir ietvertas pielikumā. Komisija var tās grozīt; tas notiek saskaņā ar 14. panta 2. punktā minēto procedūru.

[..]”

12 Šīs regulas 10. panta “Pārvaldes [regulatīvās] iestādes” pirmajā daļā ir paredzēts:

“Veicot pienākumus, ko uzliek šī regula, dalībvalstīs saskaņā ar [Otrās direktīvas] 25. pantu izveidotās pārvaldes [regulatīvās] iestādes nodrošina saderību ar šo regulu un pamatnostādņēm, kas pieņemtas saskaņā ar 9. pantu.”

13 Regulas Nr. 1775/2005 pielikumā ir ietvertas šīs regulas 9. pantā minētās pamatnostādnes. Šī pielikuma 2. punktā ir īpaši definēti “jaudu atvēršanas mehānismu pamatprincipi, pārslodzes novēršanas procedūras un to piemērojums līgumpārslodzes gadījumā”.

14 Saskaņā ar tās 17. panta otro daļu Regula Nr. 1775/2005 ir piemērojama no 2006. gada 1. jūlija.

Ungārijas tiesības

15 Atbilstošas valsts tiesību normas, kas attiecas uz tiesībām un interesi celt prasību, ir ietvertas 1952. gada Likumā Nr. III par Civilprocesa kodeksu (*A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény*) un 2004. gada Likumā Nr. CXL par vispārīgiem noteikumiem administratīvā procesa un administratīvo dienestu jomā (*A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény*).

16 2008. gada Likuma Nr. XL par dabasgāzes apgādi (*A földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény*) 110. pantā ir noteikts:

“1. Operators izstrādā normas, procedūras un savstarpēji saistīta dabasgāzes tīkla darbības kārtību, komerclīgumu minimālo saturu, uzskaiti un mērījumus, datu apmaiņu, kā arī tīkla kodeksu, kurā ietvertas detalizētas ikdienas izlīdzināšanas normas. [..]

2. Tīkla kodekss tiek izstrādāts, ņemot vērā apgādes drošību, kvalitātes prasības, konkurences neitralitāti un brīvu piekļuvi savstarpēji savienotajam tīklam. Tā izstrādes gaitā operators konsultējas ar tīkla kodeksa komiteju, kura ir izveidota un darbojas atbilstīgi īpašiem likuma vai reglamentējošajiem noteikumiem.

3. Operators katru gadu pārskata atbilstīgi 2. punktam izstrādāto tīkla kodeksu. Šim nolūkam tas konsultējas ar tīkla kodeksa komiteju un grozījumu gadījumā katru gadu līdz 31. oktobrim [šo grozījumu vai grozījumus] kopā ar saņemto atzinumu nosūta apstiprināšanai regulatīvajai iestādei. Regulatīvā iestāde atsakās apstiprināt tīkla kodeksu, ja tas ir prettiesisks vai ja tas rada šķēršļus efektīvai konkurencei vai tarifu regulācijas principu un normu ieviešanai, vai arī ja tas ļauj izturēties diskriminējoši pret noteiktiem klientiem. Regulatīvā iestāde, norādot savu pamatojumu, liek operatoram pārskatīt projektu un iesniegt to atkārtoti tās noteiktā termiņā. Atļaujas turētājiem, dabasgāzes ražotājiem, tīkla lietotājiem un klientiem ir jāievēro atbilstīgie apstiprinātie tīkla kodeksa noteikumi.

4. Ja tiek izdarīti grozījumi likumā vai noteikumos vai ja tīkla kodekss rada šķēršļus efektīvai konkurencei vai tarifu regulācijas principu un normu ieviešanai, vai arī ja tas ļauj izturēties diskriminējoši pret noteiktiem klientiem, regulatīvā iestāde pēc konsultācijām ar atļaujas turētājiem un tīkla lietotājiem, norādot savu pamatojumu, liek operatoram grozīt kodeksu tās noteiktā termiņā. Ja grozījumi netiek veikti, regulatīvā iestāde var uzlikt naudas sodu un grozīt kodeksu pēc savas ierosmes.

5. Tīkla kodekss un tā grozījumi tiek publicēti konsolidētā redakcijā atļaujas turētāju tīmekļa vietnēs, pievienojot regulatīvās iestādes lēmumus par apstiprināšanu.

[..]”

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

- 17 *E.ON Földgáz*, dabasgāzes pārvades atļaujas turētāja, iesniedza Ungārijas gāzes pārvades tīkla operatoram, proti, *FGSZ Földgázszállító Zrt* (turpmāk tekstā – “tīkla operators”), četrus pieteikumus par ilgtermiņa jaudas piešķiršanu attiecībā uz gāzes starpsavienojuma starp Ungāriju un Austriju (*Hungarian-Austrian gas interconnector*) importēšanas ieejas punktu.
- 18 Tā kā minētie pieteikumi būtiski pārsniedza jaudu, kas bija pieejama šajā ieejas punktā laikposmā pēc 2010. gada 1. jūlija, šis tīkla operators lūdza regulatīvo iestādi norādīt, kāda nostāja būtu jāieņem, lai atbildētu uz šiem pieteikumiem.
- 19 Reaģējot uz tīkla operatora lūgumu, regulatīvā iestāde 2010. gada 22. februārī pieņēma Lēmumu Nr. 98/2010, ar kuru tika grozīts 2010. gada 25. janvāra lēmums par tīkla kodeksa apstiprināšanu.
- 20 Ar Lēmumu Nr. 98/2010 tādējādi tika pārformulētas tīkla kodeksa normas, kas reglamentē jaudas piešķiršanu laikposmam, kurš pārsniedz vienu gāzes gadu (turpmāk tekstā – “ilgtermiņa jauda”). No lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu izriet, ka ar Lēmumu Nr. 98/2010 ir tikušas grozītas arī normas par pārslodzes novēršanu.
- 21 Pirms tīkla kodekss tika grozīts ar Lēmumu Nr. 98/2010, tajā bija paredzēts, ka tīkla operators iesniegšanas kārtībā izskata ilgtermiņa jaudas piešķiršanas pieteikumus un ka šis operators piešķir šo jaudu pieejamās jaudas robežās, noslēdzot ar pieteikumu iesniedzējiem līgumu.
- 22 Saskaņā ar normām, kas tikušas grozītas ar Lēmumu Nr. 98/2010, attiecībā uz 2010./2011. gāzes gadu tīkla operatoram ir pienākums 80 % pieejamās jaudas rezervēt ilgtermiņa līgumu noslēgšanai, bet 20 % no šīs jaudas – ikgadējo līgumu noslēgšanai attiecībā uz šo gāzes gadu. Attiecībā uz nākamajiem gāzes gadiem šajā lēmumā ir paredzēts, ka, sākot no 2011./2012. gāzes gada, ilgtermiņa jaudas piešķiršana, kā arī faktiskā līgumu noslēgšana tiks veikta saskaņā ar jaunām normām, kas būtu jāizstrādā tīkla operatoram sadarbībā ar dabasgāzes tirgotājiem un jāiesniedz regulatīvajai iestādei apstiprināšanai.
- 23 Regulatīvā iestāde pamatoja šo jauno normu pieņemšanu ar to, ka sākotnējā jaudas piešķiršanas procedūra esot apdraudējusi konkurences attīstību un esot likusi šķēršļus jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū.
- 24 *E.ON Földgáz* 2010. gada 27. martā iesniedza prasību *Fővárosi Bíróság* (Budapeštas tiesa), lūdzot atcelt Lēmuma Nr. 98/2010 normas, kas attiecas uz jaudas piešķiršanas kārtību 2010./2011. gāzes gadam. Tās prasība tika noraidīta 2011. gada 3. novembrī.
- 25 *Fővárosi Ítéltábla* (Budapeštas reģionālā apelācijas tiesa) 2012. gada 9. maijā arī noraidīja *E.ON Földgáz* apelācijas sūdzību, norādot, ka šai sabiedrībai nav tiesību celt prasību procesā, kurā tiesa veic tāda administratīva lēmuma pārbaudi, kas attiecas uz tīkla kodeksu. Proti, *E.ON Földgáz* neesot pierādījusi, ka tai būtu atbilstoša tieša interese attiecībā uz apstrīdētajām Lēmuma Nr. 98/2010 normām, jo tā neesot noslēgusi līgumu ar tīkla operatoru un minētajā lēmumā esot minēts tikai tīkla operators.
- 26 Līdz ar to *E.ON Földgáz* iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Tā apgalvo, ka tai ir tieša interese, kas dod tai tiesības celt prasību. Šī interese izrietot no fakta, ka ar Lēmumu Nr. 98/2010 ir tikušas grozītas tīkla kodeksa normas, pamatojoties uz kurām tā – kā gāzes pārvades atļaujas turētāja – iesniedza pieteikumus par jaudas piešķiršanu, un ka jaunās normas esot ierobežojušas tās tiesības slēgt līgumus par jaudu, uz kuru attiecas šie pieteikumi. Šajā ziņā neesot nozīmes tam, vai pastāv spēkā esošs līgums starp *E.ON Földgáz* un tīkla operatoru, jo tīkla kodekss cita starpā reglamentējot procedūru, kuras iznākumā tiek noslēgti šādi līgumi. Turklāt Lēmums Nr. 98/2010 esot ticis pieņemts šo

pieteikumu iesniegšanas dēļ. Papildus tā norāda, ka – saskaņā ar 2008. gada Likumu Nr. XL par dabasgāzes apgādi – tīkla operatoram esot pienākums tīkla kodeksa izstrādes procesā konsultēties ar prasītāju kā dabasgāzes tirgotāju.

- 27 Iesniedzējtiesa norāda, ka Ungārijas tiesībās administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības celt prasību par administratīvo lēmumu tikai tad, ja tā prasība ir vērsta pret šāda lēmuma noteikumu, kas tieši skar tā tiesības. Līdz ar to iesniedzējtiesai ir radies jautājums, vai interese, uz kuru atsaucas *E.ON Földgáz*, ko tā kvalificē kā ekonomisko interesi, var tikt atzīta par tiešu interesi, kas varētu dot šai prasītājai tiesības celt prasību tiesā par regulatīvu lēmumu enerģētikas jomā.
- 28 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešama Otrajā un Trešajā direktīvā lietotā “skartās puses” jēdziena interpretācija. Proti, lai gan Tiesa jau ir interpretējusi šo jēdzienu saistībā ar prasībām par regulatīvo iestāžu pieņemtajiem lēmumiem elektronisko komunikāciju jomā (spriedumi *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, un *Arcor*, C-55/06, EU:C:2008:244), tomēr šajā ziņā vēl nav neviena precedenta attiecībā uz enerģētikas nozares regulējumu un, konkrētāk, lēmumiem par tīkla kodeksiem.
- 29 Šajos apstākļos *Kúria* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Otrās] direktīvas [..] 25. pants, ar kuru ir noteiktas personas, kuras var iesniegt pārsūdzību, ir jāpiemēro tāda administratīvā lēmuma gadījumā, kurš ir pieņemts šīs direktīvas spēkā esamības laikā, vai [tomēr] notiekošajā tiesvedībā ir jāņem vērā [Trešās] direktīvas [..], kas stājas spēkā tiesvedības laikā, 41. pantā esošās normas, ņemot vērā šīs direktīvas 54. panta 1. punkta otro daļu, saskaņā ar kuru šīs normas ir piemērojamas no 2011. gada 3. marta?
 - 2) Gadījumā, ja ir piemērojama [Trešā] direktīva, vai, pārsūdzot lēmumu, ar kuru apstiprina tīkla kodeksu vai nosaka tā saturu, par “skarto pusi” minētās direktīvas 41. panta 17. punkta izpratnē var tikt uzskatīts tirgotājs, kurš ir saņēmis atļauju un kuram ir ekonomiska interese, kā tas ir konkrētajā gadījumā, vai tomēr skartā puse var būt tikai tīkla operators, kurš var uzsākt kodeksa apstiprināšanas procedūru?
 - 3) Gadījumā, ja ir piemērojama [Otrā] direktīva, vai attiecīgi tīkla kodeksa apstiprināšana vai grozīšana, par ko ir šī lieta, ciktāl tā attiecas uz jaudas piešķiršanas pieteikumu izskatīšanu, ietilpst šīs direktīvas 25. panta 5. vai 6. punktā paredzētajās situācijās?
 - 4) Gadījumā, ja runa ir par situāciju, kas ir norādīta [Otrās] direktīvas 25. panta 6. punktā, vai, pārsūdzot lēmumu, ar kuru apstiprināts tīkla kodekss vai noteikts tā saturs, par “skarto pusi” var uzskatīt tirgotāju, kurš ir saņēmis atļauju un kuram ir ekonomiska interese, kā tas ir konkrētajā gadījumā, vai tomēr skartā puse var būt tikai tīkla operators, kurš var uzsākt kodeksa apstiprināšanas procedūru?
 - 5) Kā ir jāinterpretē [Otrās] direktīvas 25. panta 11. punkts, kurā paredzēts, ka sūdzības, kas minētas 5. un 6. punktā, neskar prasības celšanas tiesību izmantošanu saskaņā ar [Savienības] un valstu tiesību aktiem, ja no atbildēm uz iepriekš minētajiem jautājumiem izriet, ka valsts tiesībās prasības celšanas tiesībām tiek piemēroti stingrāki nosacījumi nekā tie, kas izriet no šīs direktīvas vai [Savienības] tiesībām?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 30 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Trešā direktīva, kuras transponēšanas termiņš beidzās 2011. gada 3. martā, un it īpaši jaunās normas, kas ietvertas tās 41. panta 17. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva ir piemērojama prasībai, kas celta par pirms šī transponēšanas termiņa beigām pieņemtu regulatīvās iestādes lēmumu, tādu kā pamatlietā aplūkotais, un kas minētajā datumā vēl nebija izskatīta.
- 31 Trešās direktīvas 41. panta 17. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina piemērotus valsts līmeņa mehānismus, lai puse, kuru skar regulatīvās iestādes lēmums, varētu šo lēmumu pārsūdzēt no iesaistītajām pusēm un no valdībām neatkarīgā struktūrā.
- 32 Atbilstoši tās tekstam šī norma ir piemērojama situācijām, kad regulatīvā iestāde ir pieņēmusi lēmumu, kas aizskar kādas puses tiesības. Tātad, izvērtējot, vai uz kādu situāciju attiecas Trešās direktīvas 41. panta 17. punkts, ir jāņem vērā minētā lēmuma pieņemšanas datums.
- 33 Līdz ar to Trešās direktīvas 41. panta 17. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz regulatīvās iestādes lēmumiem, kas pieņemti pirms šīs direktīvas 54. panta 1. punktā paredzētā transponēšanas termiņa beigām, proti, pirms 2011. gada 3. marta.
- 34 Tātad tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā Lēmums Nr. 98/2010 tika pieņemts 2010. gada 22. februārī, t.i., pirms Trešās direktīvas transponēšanas termiņa beigām, minētā direktīva nav piemērojama.
- 35 Tādēļ uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Trešā direktīva, kuras transponēšanas termiņš beidzās 2011. gada 3. martā, un it īpaši jaunās normas, kas ietvertas tās 41. panta 17. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva nav piemērojama prasībai, kas celta par pirms šī transponēšanas termiņa beigām pieņemtu regulatīvās iestādes lēmumu, tādu kā pamatlietā aplūkotais, un kas minētajā datumā vēl nebija izskatīta.

Par otro jautājumu

- 36 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par trešo līdz piekto jautājumu

- 37 Ar savu trešo līdz piekto jautājumu, kas būtu jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Otrās direktīvas 25. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas attiecas uz iespēju celt prasību tiesā, kuras kompetencē ir pārbaudīt regulatīvās iestādes pieņemto aktu tiesiskumu, un kas tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkotie neļauj atzīt tādām uzņēmējam kā *E.ON Földgáz* tiesības celt prasību par šīs regulatīvās iestādes lēmumu attiecībā uz tīkla kodeksu.
- 38 Kā norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 36. un 37. punktā, Otrajā direktīvā nav nevienas īpašas normas, ar kuru uzņēmējiem būtu piešķirtas tiesības celt prasību tiesā par tādiem regulatīvās iestādes lēmumiem kā Lēmums Nr. 98/2010.
- 39 Tomēr ir jānorāda, ka Regulā Nr. 1775/2005, kas ir regula, kura *ratione temporis* ir piemērojama pamatlietas faktiem, ir noteiktas saskaņotās normas par tirgus dalībnieku piekļuvi dabasgāzes pārvades tīklam.

- 40 Piemēram, saskaņā ar šīs regulas preambulas 23. apsvērumu un tās 1. panta 1. punktu tās mērķis ir izstrādāt nediskriminējošus noteikumus par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem, ņemot vērā attiecīgo valstu un reģionu tirgu īpatnības, lai nodrošinātu pareizu iekšējā gāzes tirgus darbību.
- 41 Šajā ziņā no minētās regulas 1. panta 1. punkta otrās daļas izriet, ka šīs regulas mērķis it īpaši ir definēt saskaņotus principus attiecībā uz jaudas piešķiršanas mehānismiem un pārslodzes novēršanas procedūru.
- 42 Šīs pašas regulas 5. pantā ir noteikti principi, kas pārvades tīkla operatoram ir jāievēro šo mehānismu un šo procedūru īstenošanā, lai nodrošinātu, ka tirgus dalībnieku piekļuve pārvades tīklam notiek nediskriminējošos un pārskatāmos apstākļos. Saskaņā ar Regulas Nr. 1775/2005 9. panta 1. un 2. punktu šajā 5. pantā norādītie principi sīkāk ir izklāstīti šīs regulas pielikumā ietvertajās pamatnostādnēs.
- 43 Turklāt no Regulas Nr. 1775/2005 preambulas 17. apsvēruma un tās 10. panta pirmās daļas izriet, ka regulatīvajām iestādēm, īstenojot savu kompetenci, ir jānodrošina šīs regulas 5. pantā un pielikumā paredzēto principu ievērošana.
- 44 Tātad, regulatīvajai iestādei pieņemot lēmumu – tā, kā tas ir pamatlietā –, ar kuru tiek grozītas tīkla kodeksa normas par tīkla operatora veicamo jaudas piešķiršanu un pārslodzes novēršanu, šai regulatīvajai iestādei ir jānodrošina Regulā Nr. 1775/2005, it īpaši tās 5. pantā, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, paredzēto principu ievērošana.
- 45 Saistībā ar jautājumu, vai ar Regulas Nr. 1775/2005 5. pantu, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, pamatlietas apstākļos tādām uzņēmējam kā *E.ON Földgáz* ir piešķirtas tiesības, kas regulatīvajai iestādei ir jāievēro tad, kad tā pieņem lēmumu, ar kuru tiek grozīti reglamentējošie tīkla operatora pienākumi attiecībā uz procedūrām, kas regulē piekļuvi šim tīklam, ir jāuzsver, ka *E.ON Földgáz*, ņemot vērā tās kā gāzes pārvades tīklā atļaujas turētājas statusu, ir atzīstama par tīkla lietotāju Regulas Nr. 1775/2005 2. panta 1. punkta 11) apakšpunkta izpratnē. Proti, ņemot vērā minētās normas formulējumu, nav nozīmes apstāklim, vai šāds uzņēmējs ir faktiski noslēdzis līgumu ar tīkla operatoru, lai gūtu labumu no tīkla lietotāja statusa, jo šis statuss attiecas uz visiem tīkla operatora klientiem un visiem tā potenciālajiem klientiem.
- 46 Turpinājumā, ņemot vērā šā sprieduma 41. punktā atgādināto Regulas Nr. 1775/2005 mērķi, šīs regulas 5. pantā, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, paredzētie principi ir jāinterpretē kā aizsargpasākumi, kas paredzēti tādu lietotāju interesēs, kuri vēlas piekļūt tīklam, un kas tātad var tiem piešķirt tiesības (skat. pēc analogijas spriedumu *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, 34. punkts).
- 47 It īpaši runājot par jaudas piešķiršanas mehānismiem un pārslodzes novēršanas procedūrām, Regulas Nr. 1775/2005 pielikuma 2.1. punkta 3) apakšpunktā ir paredzēts, ka šie mehānismi un procedūras nedz traucē jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu, nedz rada nevajadzīgus šķēršļus ienākšanai tirgū. Turklāt šie mehānismi neliedz efektīvi konkurēt tirgus dalībniekiem, tostarp jaunienācējiem tirgū un uzņēmumiem, kuru tirgus daļa ir maza.
- 48 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka pamatlietas apstākļos tādām uzņēmējam kā *E.ON Földgáz* ir noteiktas tiesības saskaņā ar Regulas Nr. 1775/2005 5. pantu, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, un ir jāuzskata, ka tā tiesības ir potenciāli aizskartas ar regulatīvās iestādes lēmumu, ar kuru tiek grozītas tīkla kodeksa normas par jaudas piešķiršanu un pārslodzes novēršanu.
- 49 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz procesuālās normas attiecībā uz prasībām, kas tiek celtas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības

tiesībās, bet dalībvalstis tomēr ir atbildīgas par to, lai katrā atsevišķā gadījumā tiktu nodrošināta šo tiesību efektīva aizsardzība (spriedums *Mono Car Styling*, C-12/08, EU:C:2009:466, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 50 Tādējādi, lai arī attiecīgās personas tiesības un interese celt prasību tiesā principā ir nosakāmas valsts tiesībās, Savienības tiesībās – papildus līdzvērtības un efektivitātes principu ievērošanai – tomēr ir prasīts arī, lai ar valsts tiesību aktiem netiktu aizskartas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kādas tās ir paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā (šajā ziņā skat. spriedumu *Mono Car Styling*, C-12/08, EU:C:2009:466, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 51 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz trešo līdz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1775/2005 5. pants, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas attiecas uz iespēju celt prasību tiesā, kuras kompetencē ir pārbaudīt regulatīvās iestādes pieņemto aktu tiesiskumu, un kas tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti neļauj atzīt tādām uzņēmējam kā *E.ON Földgáz* tiesības celt prasību par šīs regulatīvās iestādes lēmumu attiecībā uz tīkla kodeksu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 52 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu, kuras transponēšanas termiņš beidzās 2011. gada 3. martā, un it īpaši jaunās normas, kas ietvertas tās 41. panta 17. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva nav piemērojama prasībai, kas celta par pirms šī transponēšanas termiņa beigām pieņemtu regulatīvās iestādes lēmumu, tādu kā pamatlietā aplūkots, un kas minētajā datumā vēl nebija izskatīta;**
- 2) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 28. septembra Regulas (EK) Nr. 1775/2005 par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem 5. pants, to aplūkojot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas attiecas uz iespēju celt prasību tiesā, kuras kompetencē ir pārbaudīt regulatīvās iestādes pieņemto aktu tiesiskumu, un kas tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti neļauj atzīt tādām uzņēmējam kā *E.ON Földgáz Trade Zrt* tiesības celt prasību par šīs regulatīvās iestādes lēmumu attiecībā uz gāzes tīkla kodeksu.**

[Paraksti]